

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIX, broj 2

10. siječnja 2019.

cijena 200 Ft

FOTO: RAMONA ŠTIVČIĆ

U pečuškom „Kodályu“, najmlađi gledatelji sa članicama sastava Učiteljice

8. stranica

5. tamburaški festival u Dušniku

6. stranica

Celjanska Madona zašla u Hrvatske Šice

9. stranica

III. Božićni koncert u Podravini

12. stranica

Komentar

Ovde i onde pod obrambom Celjanske Marije

Ugledni ugarski tajednik žen, Nók Lapja, ulovio je na specijalnoj noćnoj turi u tihanjskoj opatiji našega Marka Mogyórosija, u koj posjetitelji u tišini samo polag svitline svić moru poiskati znamenita mjesta unutar stoljetnih zidina, a i unutar vlašćih duš. Ta nas je činjenica ponukala da patra Anijana i mi poiščemo u njegovom, novoizabranom domu, kih 160 kilometrov od rodnoga mjesta, Koljnofa. U Tihanyu pak smo zahvaljujući i njemu našli jedinu čitovatu kraljevsku kriptu Andrija I., u Ugarskoj, ka je sačuvana u cjelini kot 1060. ljeta na njegovom sprohodu. Mjesto vječnoga počivališća kralja se je po otpodnevnom sunčanom zlatu kupalo med strogimi stupi, a na suprotnoj strani zid kinči dokument osnivanja kloštra. To je najstarije takovo „pismo“ u originalu najdeno na području Ugarske (danas izvorno se čuva u Panonhalmi) ter koji u sebi drži uz latinske i ugarske riči. U šekreštiji dibina male škatulje shranja kusić kosti zadnjega kralja Ugarske, Blaženoga Karla IV., ki je sa svojom hižnom družicom Zitom, od 26. do 31. oktobra 1921. ljeta, boravio na poluotoku, dokle su velikani Europe odlučili kamo će je sprognati za odzimanjem kraljevskoga tronuša. U crikvi posvećenoj sv. Anijanu i Blaženoj Divici Mariji, na livoj strani kot magnet vliče pogled oltar Celjanske Madone. Ne kaže se zaman da su čudni puti Gospodina, jer gdo bi bio mislio da još i ovako na daljinu seže povijest, od Gradišćanskih Hrvatov jako štovanoga i obljubljenoga hodočasnoga mjesta Celja. Simo je zašao sin jednoga drugoga hodočasnoga mjesta, Koljnofa, po preporuki Črne Madone. Pod obrambom Putujuće Celjanske Marije stoji Pinčena dolina od lani s ovdašnjim boravkom nje štatue, ka je 2018. navršila 45. ljetu putovanja med hrvatskimi farami. Vjerojatno i to nij' slučajno da prve subote novoga ljeta se je pak kip rastao od Gornjega Četara, kojega smo smjestili na dva misece u šičkoj crikvi sv. Ane. Za spominak samo toliko da štatuu je lani u augustu u celjanskoj katedrali od fare Cogrštof svečano k sebi zelo zastupništvo četirih hrvatskih sel u Pinčenoj dolini, na čelu s Nardom i farnikom Tamásom Várhelyijem. Celjanska Marija će početkom marcijuša pohoditi i Petrovo Selo da bi se 28. aprila vratila onda ponovo u Nardu, kade će i ostati sve do kraja augustuša ovoga ljeta. *Tiho*

Glasnikov tjedan

izmjene olakšavanje stjecanja hrvatskoga državljanstva.

Nastoji se pojednostaviti postupak i olakšati stjecanje hrvatskoga državljanstva za pripadnike hrvatskoga naroda u inozemstvu te hrvatske iseljenike i njihove potomke, čime se želi prepoznati i vrednovati gospodarski, demografski, društveni, znanstveni i drugi potencijali u hrvatskom iseljeništvu, kažu iz vlade.

Zanimljiv je podatak da od početka primjene Zakona o državljanstvu, od godine 1992. do danas, prirođenjem (naturalizacijom) u hrvatsko državljanstvo primljeno je nešto manje od 1,1 milijun stranih državljana. U taj broj nisu uračunate osobe koje se izravno upisuju u knjige državljana jer državljanstvo stječu podrijetlom, kao djeca hrvatskih državljana, bilo da žive u Hrvatskoj ili inozemstvu.

Izmjenama zakona povećava se dobna granica za prijavu u popis hrvatskih državljana do navršene 21. godine života djeci rođenoj u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljanin.

Hrvatska je vlada uputila sredinom prosinca u proceduru Hrvatskom saboru prijedlog Zakona o hrvatskom državljanstvu u kojim se olakšava procedura dobivanja hrvatskoga državljanstva. Cilj je

Prijedlogom zakona izostavlja se generacijsko ograničenje za stjecanje hrvatskoga državljanstva za potomke iseljenika te se njih i njihove supružnike oslobađa obveze udovoljavanja pretpostavci poznavanja hrvatskoga jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja. Za bračnog druga osobe čije bi primanje u hrvatsko državljanstvo bilo interes za državu, propisuje se uvjet življenja u Hrvatskoj s odobrenim boravkom u trajanju od jedne godine. Omogućuje se i stjecanje hrvatskoga državljanstva prirođenjem za maloljetnu djecu čiji je jedan od roditelja stekao hrvatsko državljanstvo kao iseljenik ili potomak iseljenika iz Hrvatske ili temeljem pripadnosti hrvatskomu narodu.

Zakonom se predlaže i pojednostavljene izvođenja dokaza za pripadnike hrvatskoga naroda koji ne raspolažu osobnim dokazima o pripadnosti hrvatskomu narodu, a za čije je roditelje nedvojbeno utvrđena pripadnost hrvatskomu narodu.

Također, predlaže se davanje svečane prisege za osobe koje hrvatsko državljanstvo stječu prirođenjem,

kao i to da državljanstvo više ni po kojoj zakonskoj osnovi ne bi mogla steći osoba koja ga se prije odrekla kao punoljetna osoba.

Državljanstvo će se moći i izgubiti ako je stečeno temeljem braka sklopljenog iz koristi ili lažnim predstavljanjem ili prijevaram u postupku stjecanja.

Kako donosi Hina, hrvatski premijer Andrej Plenković istaknuo je da su izmjene zakona dio obećanja iz razgovora s Vladinim Savjetom za Hrvate izvan Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

„Zanimljiv je podatak da od početka primjene Zakona o državljanstvu, od godine 1992. do danas, prirođenjem (naturalizacijom) u hrvatsko državljanstvo primljeno je nešto manje od 1,1 milijun stranih državljana.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Pomirba i razvoj – konferencija hrvatskih i mađarskih povjesničara prigodom 150. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe

Pod pokroviteljstvom predsjednika Mađarskoga parlamenta Lászlóa Kövéra i predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića, te u suorganizaciji Ureda parlamenta, Centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti i Hrvatske samouprave grada Budimpešte, u Lovačkoj dvorani zgrade Mađarskoga parlamenta 5. prosinca 2018. godina održana je konferencija hrvatskih i mađarskih povjesničara povodom 150. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe. Na skupu je među inima bio i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan i predsjednica budimpeštanske Hrvatske samouprave Anica Petreš Németh. Na konferenciji bilo je umalo dvjesto uzvanika.

Ivan Gudan, Jozo Solga, Pál Fodor i László Kövér

Skup je pozdravio predsjednik Centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti Pál Fodor, koji je u kratkim crtama predstavio dosadašnji rad ustanove kojoj je na čelu te zahvalio dvojici predsjednika Lászlóu Kövéru i Gordanu Jandrokoviću što su prihvatili zamolbu za pokroviteljstvo. Predsjednik Mađarskoga parlamenta László Kövér u svome prigodnom govoru istaknuo je da unatoč iščekivanju liberalnih povijesnih filozofa povijest se nastavlja. No nameće se pitanje sudjelujemo li „mi“ srednjoeuropski narodi u njoj i ubuduće svojim jezikom, pravom i kulturom. Smatra da u ovim lošim vremenima čovjek ne smije biti u lošim odnosima sa svojim susjedima, te je dodao da ni u onom slučaju ako postoje nesuglasice, pa među njima i teška pitanja. „Mi Mađari i Hrvati u proteklih osamsto godina bili smo u jednoj državi; razdvojeni, te u izmjeničnom savezu; bili smo prijatelji pa neprijatelji; gdjekad na istoj strani, i kadšto suparnici. Prije 150 godina u političkome sloju obaju naroda sazrela je spoznaja da ako ne želimo nestati s europske povijesne scene, onda se trebamo nagoditi.“ – podsjetio je Kövér. Govorio je o tome da svršetkom Prvoga svjetskog rata završen je život u istoj državi, ali ne i zajednička sudbina. Ponajprije zbog toga što na prostoru obiju država žive narodnosne manjine, za koje su obje zemlje suodgovorne. U 21. stoljeću može se surađivati ako su one sigurne u sebe, i vole svoje, istodobno i poštuju ono što je drugima važno. Smatra da treba odlučiti „gradimo li svoje strategije za očuvanje

Hrvatski visoki uzvanici u društvu Gordana Jandrokovića

svojih nacionalnih interesa i njihovo ostvarivanje na zajedničkim kompromisnim rješenjima ili po starim navikama podčinjenički s potporom obećavajućim velesilama nadvladati svoje susjede i sudbinske suputnike. Ne postoji treći put.“ – dodao je predsjednik Kövér. Povijesno i duhovno nasljeđe Hrvatsko-ugarske nagodbe može pripomoći da naša usmjerenost jedan na drugog ne bude teret, nego vrelo snaga za dostignuće nacionalnih ciljeva. Naši odnosi iziskuju čvrste temelje, što možemo postići tiješnom suradnjom mađarskog i hrvatskog sabora te vlada, samouprava i intelektualaca koji prosvjeđuju društvo, povjesničara i pedagoga, reče László Kövér. „Od Hrvatsko-ugarske nagodbe prošlo je stoljeće i pol. Danas su Hrvatska i Mađarska samostalne i suverene države. I s ovoga vremenskog razmaka, mislim da se može objektivno prosuditi cjelina zbivanja, to prije što je neupitno da je mađarska povijest dio hrvatske povijesti i obratno. Hrvatsko-ugarska državna zajednica jedna je od najtrajnijih državnopravnih zajednica u povijesti. Zajedno smo bili od 1102., i to kao aktivni politički činitelji Europe, a posebno srednje Europe“, istaknuo je Gordan Jandroković. Naglasio je da Hrvatska i Mađarska pripadaju istom europskom kulturnom i civilizacijskom krugu i bili su, a i danas jesu, prirodno upućeni na blisku suradnju. Znanstvena će se suradnja povjesničara snažno nastaviti i u budućnosti, na obostranu korist. Ona je upravo konkretan primjer dobrosusjedskih prijateljskih i partnerskih odnosa između naših dviju država danas, a njih je mnogo na raznim područjima – od manjina, kulture, gospodarstva, obrane, prekogranične suradnje do parlamentarne suradnje. I zato ću uvijek podržati inicijative koje će dodatno pridonijeti daljnjem unapređenju naše obostrane suradnje. To je posebno važno u kontekstu današnjega sve kompleksnijeg svijeta punog izazova i nikad krhkije Europske unije, kada je potrebno osnaživati prijateljstva, savezništva i partnerstva kako bismo ih zajednički, u suradnji, mogli prevladati, dodao je Gordan Jandroković.

Izlagачi i teme povijesne konferencije bili su: Róbert Hermann: Od državnopravne borbe do oružanog sukoba, mađarsko-hrvatski odnosi 1848. godine; Jasna Turkalj: Poslovnici Hrvatskoga sabora u nagodbenom razdoblju – apsolutizam većine ili spašavanje parlamentarizma?; Dinko Šokčević: Hrvatsko-ugarska nagodba i izgradnja ustanova hrvatske nacionalne države; Željko Holjevac: Ivan Kukuljević Sakcinski i Hrvatsko-ugarska nagodba 1868. godine; Imre Rész: Mogućnosti i ograničenja pri provedbi nacionalnih interesa u sustavu Hrvatsko-ugarske nagodbe; András Cieger: Reprezentacija hrvatsko-ugarske državne zajednice u mađarskoj javnosti poslije 1868. godine; Vlasta Švoger: Modernizacija osnovnog školstva u Hrvatskoj u političkom kontekstu nagodbenog sustava.

Skup je prigodnim govorom zatvorio György Csóti, predsjednik Društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva.

Kristina Goher

Posljednja sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave 2018. godine

Prihvaćeno utemeljenje sambotelskoga samostalnog Hrvatskog vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“, naziv Hrvatskoga pedagoško-metodičkog centra, rebalans HDS-ova proračuna, ureda i ustanova za 2018. godinu s prihodima i rashodima od 1 684 387 662 forinta, utemeljenje HDS-ove kulturne ustanove u Đursko-mošonsko-šopronskoj županiji, izradba ponovnog raspisa natječaja za voditelja Kulturnog i prosvjetnog centra te odmarališta Hrvata u Mađarskoj, te izglasovana godišnja premija HDS-ovu predsjedniku Ivanu Guganu u iznosu jedne njegove mjesečne plaće.

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu HDS-ove Skupštine, u prostorijama HDS-ova budimpeštanskog Ureda, 15. prosinca 2018. sazvana je redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Na početku predsjednik Ivan Gugan posebno je pozdravio glasnogovornika hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu i novoga člana Skupštine Marka Kovača. Budući da je na sjednici 27. listopada 2018. uz jedan suzdržani glas usvojena odluka o ukinuću mandata Ladislava Gujaša i Gordane Gujaš, zastupnika HDS-ove Skupštine s liste Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“, na njihova su mjesta delegirani novi članovi s liste Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“ Marko Kovač i dr. Jože Takač.

Sjednici je pribivalo 17 od 23 zastupnika.

dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; Raspravu o utemeljenju samostalnoga školskog središta u Sambotelu; Utemeljenje Zavoda za odgoj i obrazovanje Hrvata u Mađarskoj; Izmjene i dopune Proračuna HDS-a, ureda i ustanova za 2018. godinu; Donošenje odluke o imenovanju voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj; Raspravu o prijedlogu utemeljenja kulturne ustanove u Đursko-mošonsko-šopronskoj županiji, te razna pitanja. Dodajmo da su prije sjednice zasjedali svi njezini odbori.

Predsjednik Gugan izvijestio je zastupnike da je HDS potpisao ugovor s Gradom Pečuhom o preuzimanju Nefitnog d. o. o.-a Hrvatsko kazalište od 1. siječnja 2019.

Budući da hrvatska zajednica ima svoje delegate u savjetodavna tijela nastavnih okružnih centara, delegatkinje Anica Popović Biczák, Ana Gojtan i Edita Horvat-Pauković izvijestile su vijećnike da je tijelo imalo sjednicu na kojoj se utvrdio rad i djelovanje savjeta u kojima su one delegirane. Zatim su zastupnici prihvatili predsjednikovo izvješća.

Na sjednici HDS-ove Skupštine 27. listopada 2018. prihvaćeno je utemeljenje samostalne sambotelske ustanove te s time i pokretanje potrebnih radnji. Predsjednik je Gugan obavijestio zastupnike da je Odbor za odgoj i obrazovanje na sjednici donio prijedlog da se za odgovornu voditeljicu sambotelske podružnice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslava Krležu“ imenuje Edita Horvat-Pauković. Zastupnik Vince Hergović u vezi s nazivom škole obavijestio je zastupnike da je prijedlog gradišćanskoga vijeća da naziv bude Hrvatski vrtić i osnovna škola „Miloradić“. HDS-ov Savjetnik za strateška pitanja dr. sc. Stjepan Blažetin reče da je uobičajeno da ustanova nosi cijelo osobno ime. Na njegov prijedlog zastupnici su pri-

Marko Kovač prisegnuo je na mađarskom jeziku.

Predsjednica Odbora za pravna pitanja Ana Gojtan izvijestila je zastupnike da je Izorno povjerenstvo odlučilo o imenovanju novih članova Skupštine, koja je odluka stupila na snagu 14. prosinca 2018. Od dvojice zastupnika Marko Kovač preuzeo je vjerodajnice. Odbor je provjerio vjerodajnicu i potvrdio mandat g. Kovača. Sukladno zakonskim propisima vjerodajnica je valjana, i time se potvrđuje punopravno zastupstvo Marka Kovača, te se predlaže da Skupština prihvati novoga zastupnika i da on prisegne. Zatim je novi član Marko Kovač prisegnuo, na mađarskom jeziku.

Predsjednik Ivan Gugan ustanovio je da sjednica ima kvorum, odazvalo se 17 od 23 zastupnika. Budući da nije bilo prijedloga za izmjenu i dopunu predloženoga dnevnog reda, nazočni su prihvatili za dnevni red: Predsjednikovo Izvješće o radu između

Jednoglasno ZA

hvatili da naziv samostalne sambotelske ustanove bude: Hrvatski vrtić i osnovna škola „Mate Meršić Miloradić“.

Državna riznica nije prihvatila naziv Zavoda za odgoj i obrazovanje Hrvata u Mađarskoj, stoga je Odbor za odgoj i obrazovanje predložio ove nazive: Croped Hrvatski pedagoški i metodički centar; HPMC Hrvatski pedagoški i metodički centar ili Metodika Hrvatski pedagoški i metodički centar. Nakon rasprave vijećnici su prihvatili nazive: Metodika Horvát Pedagógiai és Módszertani Központ; Hrvatski pedagoški-metodički centar, a također je prihvaćen i njegov izmijenjeni osnivački dokument, te pokretanje postupka osnivanja Centra. Predsjednik Ivan Gugan za v. d. voditeljicu ove ustanove predložio je dr. sc. Janju Prodan, a HDS-ov savjetnik za školstvo Gabor Győrvári predložio je Janju Živković Mandić. Zastupnik Silvestar Balić predložio je neka bude tajno glasovanje. Prijedlog Silvestra Balića nije prihvaćen, te je glasovanje bilo javno. Za v. d. voditeljicu je izabrana dr. Janja Prodan s 10 za i 4 suzdržana glasa. Za Janju Živković Mandić bilo je 5 glasova za, 6 suzdržanih i 5 glasova protiv.

Voditeljica ekonomata HDS-ova Ureda Kristina Kraner između ostalog obavijestila je Skupštinu da su izmjene i dopune proračuna 2018. godine potrebne zbog naknade primanja u 2018. godini, te zbog presvrstavanja iznosa u pojedinim stavkama Samouprave i ustanova u HDS-ovu održavanju. Prema tome Skupština je prihvatila rebalans HDS-ova proračuna, ureda i ustanova za 2018. godinu s prihodima i rashodima od 1 684 387 662 forinta.

Na HDS-ov raspisani natječaj za voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj nije pristigao nijedan natječaj. Odbor za pravna pitanja predložilo je da predsjednik Ivan Gugan, u suglasnosti s Odborom za kulturu, za sljedeću sjednicu pripremi ponovni raspis natječaja. Vijećnici su prihvatili spomenuti prijedlog. Kako se čulo na sjednici, po pravilniku Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, ustanovu do tada zastupa njegova zaposlenica Gabi Kohut Várhelyi.

Podulja se rasprava vodila o prijedlogu zastupnika dr. Franje Pajrića o utemeljenju kulturne ustanove u Đursko-mošonsko-šopronskoj županiji. Predsjednik Gugan pročitao je pismo predsjednika Hrvatske samouprave Đursko-mošonsko-šopronske županije Štefana Kolosara, u kojem se navodi da vijećnici podupiru osnivanje ustanove te da HDS započne pregovore u vezi s tim. Skupština je prihvatila prijedlog da će HDS početi pregovore o utemeljenju ustanove i u narečenoj županiji. Glasnogovornik Jozo Solga glede toga ponudio je svoju pomoć.

Pri kraju sjednice, u ime Odbora za financije i nadzor, predsjednica Odbora Anica Popović Biczák i zamjenica predsjednika HDS-a, Angela Šokac Marković predložile su na prihvati Skupštini premiju za predsjednika HDS-a, Ivana Gugana u iznosu njegova jednomjesečnog primanja. Zastupnici su prihvatili prijedlog te je izglasovana godišnja premija HDS-ovu predsjedniku Ivanu Guganu u iznosu jedne njegove mjesečne plaće.

Kristina Goher

„Rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena“

Knjiga Ankice Čilaš Šimpraga, Dubravke Ivšić Majić i Domagoja Vidovića „Rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena“ predstavljena je 17. studenoga na ovogodišnjem Interliberu, donosi HINA. Recenzentice su knjige Anđela Frančić, Anita Celinčić i Ivana Matas Ivanković. Recenzentica Farčić istaknula je da je knjiga rezultat rada onomastičkih znanstvenika koji su ovom knjigom obogatili hrvatsku antroponomastičku leksikografiju. Podsjetila je da su osobna imena u početnoj hrvatskoj leksikografiji bila slabo zastupljena te dodala da je začetnik hrvatske antroponomastike Pava Ritter Vitezović koji je obradio imena u svom rječniku. Ocijenila je da ovaj rječnik, za razliku od dosadašnjih imenoslova, na nov i suvremen način obrađuje hrvatska imena. Ankica Čilaš Šimpraga istaknula je da su autori na rječniku radili četiri godine te dodala da su u knjizi obradili oko 3000 od 5563 imena za koliko se pretpostavlja da ih ima u Hrvatskoj. Naglasila je da je ovo prvi rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena koji je rađen po suvremenoj znanstvenoj metodologiji.

Autori su istaknuli da ih je prije svega zanimalo koja su najčešća imena, kada se i zašto počinju nadijevati djeci, koji su jezični i kulturološki razlozi, jednako kao i koliko nositelja ta imena imaju danas.

Najstarija su hrvatska imena zapisana u 8. stoljeću, riječ je o imenima narodnoga podrijetla, a najstarija imena u rječniku potječu iz 9. stoljeća, a to su Borna, Branimir, Budimir i Domagoj. Od 10. stoljeća pojavljuju se i svetačka imena. Suživot narodnih i sve-

tačkih imena traje do Tridentskog sabora u 16. stoljeću, a sljedećih 200 godina nadijevala su se isključivo svetačka imena, među kojima su prevladavala imena apostola. Ankica Čilaš Šimpraga napomenula je da su preživjela samo dva narodna imena: Božo i Cvjetko, odnosno ženska imena Božica i Cvita. Po njezinim riječima, od 18. stoljeća opet su se počela nadijevati narodna imena. Na nadijevanje imena, osim vjere, često je utjecala i politika, a imena su se mijenjala ovisno o tome u kojoj smo državi bili. Neka od imena koja su nastajala u vrijeme Drugoga svjetskog rata bila su određena i mjestom rođenja pa tako imamo, kako je navela, Sutjesku, Sinajku i Suesku. Danas u Hrvatskoj živi i pedesetak žena s režimskim imenima, među kojima se ističe i ime Sovjetka.

Početkom 90-ih godina nije bio bum svetačkih imena, nego narodnih. Danas je ime Franjo ili Frano omiljenije nego u to doba, a vratilo se i nadijevanje imena Marta, a oživjela su i imena Anđa i Mare jer su oba kratka.

Rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena izrađen je u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje u sklopu projekta Baza suvremenih hrvatskih osobnih imena. Polazište za izradbu rječnika bila je baza službenih osobnih imena s podacima o broju nositelja svakoga imena. Ti su podatci dobiveni od Državnoga zavoda za statistiku i donose se prema Popisu stanovništva Republike Hrvatske 2011. godine, prema kojemu je tada u Hrvatskoj živjelo 4 284 889 stanovnika. Tada su potvrđena 5563 imena s više od deset nositelja, donosi HINA.

Jubilarni, 5. tamburaški festival u Dušnoku

Koncert za dušu

Svi na pozornici

U suorganizaciji domaćeg orkestra „Zabavna industrija“ i Udruge Balkan Cultural Events Hungary, 1. prosinca priređen je jubilarni, 5. dušnočki tamburaški festival koji je opet dokazao da tamburaška glazba ima duboku ukorijenjenost na ovim prostorima. Kako je uz ostalo naglašeno, priredba je ostvarena s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Kulturnog centra bačkih Hrvata sa središtem u Baji, Samouprave sela Dušnoka i, ne u posljednjem redu, s potporom dušnočkih poduzetnika.

U ime domaćina sudionike, goste i Dušnočane, među njima posebno uzvanike, srdačno je pozdravio glavni organizator Dávid Pozsonyi, ujedno voditelj domaćeg orkestra „Zabavna industrija“ i član orkestra „Babra“, te svima poželio dobru zabavu i

Festival je otvorio budimpeštanski orkestar „Babra“.

glazbe, a sviraju i čardaše, posebno njegujući domaće hrvatske običaje. Članovi pečuškog orkestra Čefa, učenici Joške Kovača počeli su svirati kao učenici pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže, a zatim nastavili kao prateći orkestar KUD-a „Baranja“. Osim glazbe južnoslavenskih naroda, posebno njeguju glazbenu baštinu Hrvata u Baranji i Mađarskoj. Večer je zaključio pomaški ansambl „Vujičić“ koji umalo četrdeset i pet godina nastupa u nepromijenjenom sastavu, a ponajprije obrađuje i svira

Joso Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

veselicu. Uz prigodne riječi, festival je otvorio Joso Šibalin, predsjednik Županijske hrvatske samouprave. Koristeći se prigodom, ujedno je čestitao načelniku Petru Palotaiju na odličju Hrvatske državne samouprave koja mu je uručena u povodu Državnog dana Hrvata u Peču.

U dupkom punom mjesnom domu kulture predstavilo se pet tamburaških sastava iz raznih krajeva Mađarske. S naglaskom na hrvatsku glazbenu tradiciju, u programu smo čuli još i prepoznatljive mađarske, srpske i makedonske napjeve.

Večer je otvorio budimpeštanski orkestar „Babra“, utemeljen 2014. godine, koji njeguje ponajprije šaroliku glazbenu tradiciju južnoslavenskih naroda, među njima i Hrvata u Mađarskoj. Čuvajući izvornost i duhovnost tradicijske glazbe, cilj im je da je obogate svojim osobnim stilom. Uslijedio je orkestar „Pántlika“ iz tolnanske Bate koji su 2010. utemeljili mladi iz toga naselja. U sastavu klasičnoga tamburaškog orkestra, na repertoaru njeguju prije svega mađarsku glazbenu tradiciju predjela Sárköza. Tululjski su orkestar „Ledina“ u siječnju 2016. osnovali mladi zanesenjaci radi očuvanja hrvatske, srpske i makedonske narodne

Brojna publika

pučku glazbu Hrvata i Srba u Mađarskoj, uz predstavljanje sakupljačkog rada osnivača orkestra Tihomira Vujičića. Svoj nastup otvorili su podravskim hrvatskim melodijama.

Na kraju koncerta na pozornici gotovo trideset tamburaša sviralo je zajedno poznate hrvatske melodije – logovac i kolo, uz oduševljenje i gromoglasni pljesak gledatelja.

Tamburaškom festivalu pribivali su i gosti iz prijateljskog naselja Vođinaca, na čelu s načelnikom Martinom Kordićem, koji su tijekom dana odigrali prijateljski malonogometni susret s domaćinima.

U nastavku večeri okupljene je zabavljao domaći orkestar „Zabavna industrija“, pa je plesna zabava potrajala do sitnih sati.

S. B.

II. Županijski kulturni i gastronomski festival

Udruga Baranjskih Hrvata, kao i lani, 8. prosinca 2018. godine priredila je II. Županijski kulturni i gastronomski festival u Mišljenu. Od 13 sati su se okupile prijavljene družine, koje su se natjecale u nadijevanju kobasica. Na natječaj se registriralo ukupno 14 družina nadjevača koji su pristigli iz okolnih naselja (Vršenda, Narad, Kozar, Semelj, Salanta...), ali su se prijavile i one iz barčanske „Podravine“ te družina s otoka Paga. Udruga je osigurala svakoj družini pet kila mljevena mesa, što su članovi preradili po svom ukusu, toliko paprike i češnjaka stavili unutra koliko su navikli. Za dobar ugođaj tijekom nadijevanja brinuo se Orkestar Orašje, koji je cijelo popodne razdragano pjevao i svirao, često skupa sa članovima drugih družina. Kobasice se nadijevahu na raznorazne načine, od najsuvremenijih uređaja do starih ručnih punilica kojima su se koristili Podravci. Ocjenjivanje kobasica pripalo je peteročlanom povjerenstvu, koje je tražilo po komad punjene i pečene kobasice. Družine su to predale na šarolik način, svaka je okitila tanjur povrćem, paprikom, kruhom i na razne načine, da bi privukle još veću pozornost na kobasice. Povjerenstvo se sastojalo od Miše Udvarca, Miše Šarošca, Lacija Kovača, Antala Solge, koji je do-

Salančani s predstavnicima organizatora

predsjednik grada Mišljena, te Zorice Vuković. Oni nakon kušanja kobasica i kratkog dogovora proglašiše četiri najbolje kobasice. Prije proglašenja predsjednica Udruge baranjskih Hrvata, predsjednik Hrvatske samouprave grada Mišljena i mišljenski gradonačelnik pozdravili su nazočne. Četvrto je mjesto pripalo umirovljeničkom društvu iz Mišljena, treće je osvojila družina kulturne udruge iz Vršende, drugo su osvojili Salančani, a prvo je mjesto pripalo družini KUD-a „Podravina“. Zatim je počeo kulturni program na kojem su sudjelovali mladi i još mlađi vršendski plesači koji su uz pratnju „Orašja“ izveli svoje šokačke koreografije. Nastupile su i salantske djevojke koje su prikazale novu bunjevačku koreografiju uz „Vizin“. Na kraju programa Podravci

Vršendani i Naradci

Barčani su napravili najbolju kobasicu.

Veselo raspoloženje

su izveli svoju koreografiju uz pratnju „Vizina“. Nakon folklornog i kulturnog programa slijedila je zajednička večera za sve članove udruge, za nadjevačke družine i sve znatiželjnike. Tijekom večere sviralo je „Orašje“, a nakon toga je slijedio bal uza svirku Orkestra Juice.

Udruga baranjskih Hrvata ove je godine drugi put priredila taj festival i zbog velike zainteresiranosti već je u planu organiziranje festivala i u idućoj godini, s nadom na još više prijavljenih nadjevačkih družina.

Ramona Štivić

Hrvatski Božić u „Kodályu“

U organizaciji KUD-a Tanac i pečuske Hrvatske samouprave, 19. prosinca 2018. u Koncertnoj dvorani „Kodály“ priređen je uobičajeni pečuški Božićni koncert.

Božićni stol

Prvi je dio trosatnoga druženja bio u znaku božićnoga programa što ga je osmislio i koreografirao voditelj KUD-a Tanac József Szávai, s pomoću KUD-ovih članova, bivših i sadašnjih plesača, članova salantskoga KUD-a Marica, te učenika Obrazovnog centra Miroslava Krležje. Mnogi su članovi KUD-a Tanac nastupili sa svojom djecom te nam pokazali kako se na pozornici predstavljaju običaji bošnjačkih Hrvata vezani uz Božić. Koliko žive i koliku moći imaju danas folklor i običaj u očuvanju nacionalne svijesti i materinskoga jezika Hrvata u Mađarskoj, pokušao nam je porukom prenijeti pitajući se zajedno s nama program koji je bio dobro sastavljen, osmišljen i ostvaren. Očito da treba početi mijenjati sadržaje koji su tek scenski prikaz ako iza toga prikaza ne stoji znanje i čuvanje materinske riječi, oni postaju tek šarolika i blještava nošnja na sceni, kuća koja ima lijepo pročelje, ali je iznutra

prazna i bez duše. Kako koraknuti naprijed s onim što danas nazivamo hrvatski folklor u Mađarskoj, kako bi on odista bio čuvar običaja, sveopće kulture, materinskoga jezika i sredstvo komuniciranja žive narodne samobitnosti.

Prije samoga programa nazočnik organizatora predsjednik Hrvatske samouprave grada Pečuha Ivan Gugan (on je i predsjednik Hrvatske državne samouprave), te generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, također i pečuški dogradonačelnik László Óri.

Dudaši (gajdaši) čestitari

Gugan je ovom prilikom pozdravio i dva pečuska građanina koji su u 2018. godini nagrađeni visokim državnim narodnosnim priznanjima: voditelja KUD-a Tanac Józsefa Szávaija, koji je nagrađen odličjem Pro Cultura Minoritatum Hungariae, te Mišu Heppa koji je dobitnik državne narodnosne nagrade Ministarstva ljudskih resursa „Odličje za narodnosti“.

Nakon programa u znaku Božića u trajanju od četrdesetak minuta, i stanke u kojoj su se gledatelji mogli osvježiti pogačicama i vinom Vinarije Kovács-Harmat, slijedio je koncert hrvatskoga sastava Učiteljice. Kako kažu Učiteljice (učiteljice.com) mi smo najbolji hrvatski ženski sastav i jedan od rijetkih mladih sastava koji su popularni na cijelom Balkanu (u regionu). Matea Tisaj je glavni vokal, Ana Vurcer svira violinu i prateći je vokal, a Silvia Ivić svira tamburu i prateći je vokal. Pečuški je

bio njihov prvi nastup u Mađarskoj te se nadaju i ne zadnji. One su vlasnice albuma Luda kuća koji je na You Tubeu vidjelo više od 150 milijuna ljudi, po čemu su rekorderke u Hrvatskoj. U protekle četiri godine održale su više od tristo koncerata.

Branka Pavić Blažetin

Članovi KUD-a Marica i KUD-a Tanac

Trenutak za pjesmu

a kamoli

ni boga nema
koji bi te

razumio

a kamoli
čovjeka

Đuso Šimara Pužarov

Celjanska Madona zašla u Hrvatske Šice

Jedan dan prlje svete nedilje Bogojavljenja, tj. prošle subote, milosni kip Putujuće Celjanske Marije u četarskoj crkvi sv. Mikule zopet je bio pripravljen na put. Za molitvom čisla Četarci su zbogom dali štatui Putujuće Celjanske Marije, ka je od 28. oktobra gušče skupaspravila pri molitvi ovdašnje vjernike i s njimi skupa se je radovala u adventu i narodjenju maloga Jezušā. Po snižnom danu najprlje su kip na nosilu „zgrabili“ šički ognjogasci, potom su ga izmjenično nosili šički muži i žene, a na pragu nimškoga

Put od keresteške crkve

naselja, Keresteša, dobrim dijelom na obali Pinke, u mimohodu je otpraćen pilj u kerestešku crikvu. Pomoćni farnik, Richárd Inzsöl, dvojezično je peljao molitvenu uru, a do kraja sela su išli s nami i mjesni štovatelji Blažene Divate Marije. Iako je cijeli dan bilo nekako škuro i oblačno vrime, Bog je podario četarskim, nardarskim, šičkim i petroviskim hodočasnikom prekrasan pejzaž u zalasku Sunca, prlje nego je Celjanska Marija dospila na svoju treću štaciju putovanja po Pinčenoj dolini. U dupko punoj šičkoj crikvi sv. Ane, domaćini i gosti su ovako pozdravili pilj: „Majka Božja Celjanska, moli se za nas. Mi smo tvoji putnici, blagoslovi nas. Išli jesmo, došli smo, Majku Božju našli smo. Zdrava, zdrava, zdrava Marija!“ Za loretanskom litanijom farnik Tamás Várhelyi svakoga je pozvao k bogatomu stolu Seoske samouprave na

okripljenje u mjesni Kulturni dom. Vjerniki Pinčene doline 2. februara, u subotu, će se nanovič viditi u skupščini pred Celjanskom Marijom, u okviru farskoga shodišća. *Tiho*

Bogatstvo...

Celjanska Madona u krugu šičkih ministrantov

„Raduj se, Betleheme, Mesija će doć“

Božićna svečanost u HOŠIG-u

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma 20. prosinca 2018. priređena je uobičajena školska Božićna svečanost. Prigodne pjesme, kazivanje prigodnih stihova, igrokaz i suvremene plesne koreografije krasile su božićni bor hošigovaca. Na priredbi su bili roditelji, prijatelji polaznika škole i predstavnici hrvatske diplomatske misije, na čelu s veleposlanikom Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladenom Andrićem.

Nastup vrtićara

„Božić je i vrijeme praštanja. Božić uči da su dobro i dobrota božanske vrijednosti. Dobro je u sebi smišljeno, kao što je zlo u sebi besmisleno. Zlo se uvijek osvećuje onomu koji ga čini. Zato je Božić poziv svim ljudima na dobro, plemenitost i opraštanje. Ovaj nas Božić treba pomiriti u nama samima. Mi se ne možemo miriti s drugima ako se nismo našli u samom sebi. Na Božić se također moli za budućnost. Kroz Isusovo rođenje otvaramo se budućnosti za koju smo mi odgovorni“, reče među ostalim u svome prigodnom govoru HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan. U prekrasno okićenome školskom predvorju hošigovci su programom dosita dočarali božićni ugođaj. Zadnjih je godina uobičajeno da na pojedinim prigodama sudjeluju i vrtićari, oni su i ovom prilikom pod vodstvom Magde Andrašek Havasi, Lille Takáč i Zorice Zorić, sa svojim ljupkim nastupom oborili s nogu gledatelje. Činilo se da zbor nižih razreda nikada glasnije nije

Scena iz igrokaza

Pjeva se prigodna pjesma.

pjevao, ili da nikad odlučnije i sigurnije nisu se kazivali stihovi kako u izvedbi nižih i viših razreda tako i gimnazijalaca. Ali uza stihove i pjesmu bilo je i poučnog igrokaza o tome kako u našim srcima treba da caruje ljubav i sreća, te malo klasičnoga baleta i suvremenoga djevojačkog plesa, u kojem nam je bijeli anđelčić svojim poletnim plesom simbolično obgrlio dušu. Prigodni su program pod redateljskom palicom Ágnes Nagy pripremile: Monika Režek, Kristina Németh, Katica Šokac, Ivett Bangha, Jelica Kőrösi, Marijana Jakošević, Anica Mandić, Stjepan Dombai i Andrea Bálint, a božićni je dar u školskoj auli vrpcom prigodnih rekvizita uvio Zoltán Csomós. I pri kraju svečanosti polaznici i pedagozi škole te pojedini gosti, zajednički su otpjevali pjesmu Olivera Dragojevića „Bijeli Božić“.

Kristina Goher

Tradicionalna božićna svetačnost u Sambotelu

Otkidob su se otprla vrata sambotelske hrvatske čuvarnice, to znači 2016. ljeta, i kasnije i hrvatske osnovne škole, sambotelski Hrvati skupa s tom dicom i njevimi roditelji svečuju tradicionalnu božićnu svetačnost u zgradi dotične ustanove na Ulici Mari Jászai. Uz moć zajedništva, svako ljeto je bogatiji i šareniji program, u kom aktivno sudjeluju mališani čuvarnice kot i škole, dodatno i hrvatski učenici sambotelske Osnovne škole Mihályja Vácija. Predstavljaju se prigodnim programom i sambotelski tamburaši ter jačkarni zbor Djurdjice. Svako ljeto skoču na blic-nastup i kotrigi Simfonijskoga orkestra Savaria, a najlipša je

svenek poslidnja slika, pri koj skupa jaču mali i odrašćeni, držeć u ruki sviću polag božićnoga driva, kako bi zaželjili mir i ljubav ljudem na zemlji na Jezuševu narodjenje. Po svetačnosti se dilu dari, to su i ovput učinili predstavnici sambotelskih Hrvatov. Svečani skup su 16. decembra, u nedilju otpodne, pozdravili u ime domaćinov, Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave u Sambotelu, Franci Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, kot i gosti Maja Rosenzweig Bajić, savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, i Gabor Gyórvári, ravnatelj pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže.

Tiho

Petroviski božićni program kot dar školarov

Po starom običaju, u Petrovom Selu božićni program vik pripravljađu dica Dvojezične škole, kot dar stanovnikom ovoga naselja, a to ne isključuje naravno ni to da sudjeluju u njem i druge grupe i društva. Lani, 23. decembra, u nedilju, pred prepunom dvoranom Kulturnoga doma su mogli viditi staristarji, roditelji,

prijatelji i Petroviščani, što su svega donesli, naučili najmladji za seosko božićno veselje. Dvourni program su začeli betlehemari, ki su prethodne tajedne pohodili svaki stan, kade su nek dobili dopušćenje da nutrastupu nazvistiti Jezuševu narodjenje. Pod kriskindlom su potom jačili, recitirali školaro mjesne

Dvojezične škole, a Edita Horvat-Pauković, ravnateljica škole, kot moderatorica programa je prikadala i tajnu da su se dica marljivo pripravljala na zadatak, na polipšanje seoskoga Božića. Da su med njimi odlični recitatori i solisti, to su i ovput dokazali, a tamburaši su prese-netili publiku s božićnimi melodijami. U svečevanje se je uključio i ženski zbor Ljubičica pod peljanjem Jolanke Kocsis, kot i Mali „Talentumok“, s kimi je zavježbala jačke vjeroučiteljica Zorica Moricz-Timar, zaistinu su

oduševili publiku. Ona je i sama nastupala kot pjevačica u klavirskoj pratnji vlašćega muža Tibora Timara. Hrvatski igrokaz na kraju svečevanja je dao svim lekciju za razmišljanje, kako moru i ločesta dica nastati dobra i milosrdna u božićnom sjaju.

Tiho

III. Božićni koncert u Podravini

Podravski Božić

U petak, 21. prosinca 2018. godine, u prepunoj martinačkoj sportskoj dvorani priređen je tradicionalni III. Božićni koncert u Podravini. Na uobičajeni način i ova je godina završena zajedničkim koncertom u središtu Podravine, u Martincima. Božićni koncert, kao i svake godine, sastojao se od dva dijela. Prvi je dio po običaju nazvan po božićnoj pjesmi „Svim na zemlji mir, veselje“. U tom je dijelu programa nazočnima dočaran Božić, zahvaljujući darovitim Podravicima. U kulturnom su dijelu sudjelovale pjevačice martinačkog Ženskog pjevačkog zbora Korijeni, koje su samo za ovu priliku naučile i uvježbale nove božićne melodije uz pratnju podravskih svirača. Poslije toga učenici martinačke osnovne škole, mlade Hrvatice i Hrvati prikazali su božićni običaj kod podravskih Hrvata, u kojoj su maloj predstavi nazočni mogli saznati kako se nekoć slavio, a kod nekih još i dandanas se slavi Božić. Mogli smo saznati da kada se slama unese u kuću, što je kod Podravaca uvijek činio domaćin, to je označilo početak proslave Božića. Slama bi se rasprostrela po cijelom podu ispod i ispred stola, a manji se dio stavljao na stol i prekrivao stolnjakom. Nakon zajedničke večere svi su ukućani sjeli na tu slamu i razgovarali dok se nije krenulo na svetu misu. U nekim kućama Badnje noći se spavalo na toj slami, a ne u postelji, što simbolizira rođenje Isusa Krista u štalici koji je na slami spavao. Osim toga mogli smo doznati što se stavljalo na stol za vrijeme Badnjaka i kakva su vjerovanja vezana uz to. Djeca su u nošnjama izveli tu malu priču, koju su rado naučila. Kada su pripremili stol, zapjevali su božićne pjesme s pjevačicama Zbora. Nakon izvedbe običaja, načelnik sela Levente Varnai i ravnatelj Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Krištof Petrinović pozdravili su nazočne i svima zaželjeli sretan Božić. Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, također je održao svoj pozdravni govor. Poslije toga muškarci barčanskoga KUD-a Podravina, uz Martinčanina Franju Dervara Kuma, otpjevali su i izveli pastirske pjesme i tako čestitali svakomu Božić. Kada su već i pjevači, svirači i pastiri bili na pozornici, pridružio im se Novoselac Benjamin Erdelji koji je već više puta sudjelovao na MICROfonu, i tako su skupa zapjevali zajedničku božićnu pjesmu i time zaželjeli sretan i blagoslovljen Božić svima. S ovom se pjesmom prvi dio završio i nakon male stanke u kojoj se nudilo kuhano vino, započeo je drugi dio programa, koncert grupe Magazin koja je stigla iz dalekoga Splita, da bi zabavljala svojim pjesmama publiku. Grupa je nastala krajem 1970-ih godina, njeguju mješavinu dalmatinskog i mediteranskog popa s laga-

FOTO: FACE – ANDREA ŠUŠNARA

Grupa Magazin

nim pjesmama ležernijeg teksta. Izveli su svoje najpoznatije pjesme u dvosatnom koncertu. Tijekom cijelog koncerta publika je zajedno s pjevačicom pjevala sve pjesme i grupa je dočarala jako veseli ugođaj, neki su čak i zaplesali pred pozornicom. Nakon koncerta svatko je pozvan na tzv. debele kolače i uz glazbu se moglo družiti i zabavljati. Svi podravski Hrvati zahvaljujući hrvatskim samoupravama mogli su zajedno slaviti dolazak Božića.

Ramona Štivić

FOTO: EMMA

U prosincu 2018. martinačka je Seoska samouprava priredila tradicionalni Dan starijih osoba. Nazočne je pozdravio načelnik Levente Varnai, a prigodni su program prikazali učenici martinačke osnovne škole.

Mala stranica

Za dobru liniju i zdravlje

Za vrijeme božićnih blagdana mnogi smo pretjerali s hranom, obilje pečenja, kolača sigurno je ostavilo traga na našem tijelu, pa smo pokupili nekoliko kilograma. Nije to toliko strašno, međutim u sljedećim danima, mjesecima vrijedno je posvetiti više pozornosti prehrani, pogotovo djeci i mladima. U pubertetu je povećana potreba za gotovo svim kemijskim tvarima zbog ubrzanog rasta i razvoja. Stoga pokušajte slijediti temeljne preporuke za prehranu:

HRANA

Poveži nazive hrane sa slikama.

	hamburger	
	krafna	
	odrezak	
	pečeno pile	
	sir	
	sendvič	
	čokolada	
	kruh	
	kava	
	hot-dog	
	riba	
	pečeni krumpirići	
	juha	
	sok od naranče	
	med	
	marmelada	
	špageti	
	maslac	
	pečena jaja	
	kobasice	
	kolač	
	pizza	
	jogurt	
	sladoled	

- Doručak je najvažniji dnevni obrok.
- U školi treba jesti **obrok ili užinu** dobre kakvoće koja će osigurati usredotočenje potrebno za praćenje nastave.
- Dnevno valja jesti pet ili više posluživanja raznobojnog i raznovrsnog **voća i povrća**.
- Slatkiše i grickalice treba zamijeniti svježim i sušenim voćem, te **energetskim pločicama i žitaricama**.
- **Mlijeko i jogurt** posebno su važne namirnice koje valja jesti 2-3 puta dnevno.
- Potrebno je **ograničiti trošenje zaslađenih gaziranih pića i konzervirane hrane**.
- **Udio masnoća** ne bi smio biti veći od 30 % dnevnih energetskih potreba.

BOLEST

Vic tjedna

- Halo, je li to razrednik razreda 2. C?
- Da, ja sam!
- Telefoniram vam da Perica danas neće ići u školu jer je bolestan.
- A tko telefonira?
- Pa moj tata!

ZA PAMETNE I PAMETNICE

ZIMSKE ZAGONETKE

Na početku čim se rodi,
dvanaestero braće vodi.
Na kraju života svoga
nema više nijednoga.

Mene svatko rado skuha,
nisam mlijeko, nisam juha.
Malo cvijeta, malo vode –
da što prije bolest ode.

Na brdo ih moraš vući,
pa se voziš pjevajući.
Uzalud ti visok brijeg
ako nije pao snijeg.

Oko vrata on se smata,
nije lančić ni kravata.
Kada dođe strašna zima,
svak' bi htio da ga ima.

Suradnja se nastavlja i u 2019. godini

Mješoviti odbor Međimurske županije za suradnju s pomurskim Hrvatima, na čelu s predsjednikom Josipom Grivecom, dožupanom Međimurske županije, 11. prosinca održao je svoju zadnju sjednicu u 2018. godini, u prostorijama Ureda državne uprave u Međimurskoj županiji u Čakovcu. Na sjednici je sažet rad organizacije u protekloj godini, a zatim je započelo planiranje aktivnosti za 2019. godinu, među ostalima i pripreme za drugi poziv Interreg programa za prekograničnu suradnju.

Zasjedanje Mješovitog odbora

Mješoviti je odbor utemeljen još 1997. godine radi povezivanja Međimurske županije s Hrvatima koji žive uz njezinu granicu u Mađarskoj i Sloveniji. Djelovanje Odbora pridonijelo je proširivanju prekogranične suradnje. Zahvaljujući njegovu posredovanju ostvareni su brojni prekogranični projekti iz fondova Europske unije, među ostalima kanalizacija za otpadne vode, turistički projekti, kulturno-gastronomski festivali. Jedan je od najistaknutijih projekata utemeljenje Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“, koja nastavlja ostvarivati prekogranične projekte. Trenutno provodi projekt vodenog turizma pod naslovom „Dvije rijeke jedan cilj“, čija vrijednost iznosi 842 285,50 eura. Mješoviti odbor, a tako i EGTS Regija Mura od samih utemeljenja radi na tome da se izgradi novi most na Muri kod Kerestura i Kotoribe, koji bi još više otvorio mogućnosti suradnje na kulturnom, turističkom i gospodarskom polju. Jedna od dnevnih točaka zasjedanja upravo je bila rasprava o promicanju ostvarenja projekta izgradnje mosta za cestovni promet na Muri. Donesena je odluka da će Odbor i ubuduće nastojati lobirati kod nadležnih organa za ostvarenje toga premda se smatra da će se konkretne mjere moći poduzeti kada Hrvatska uđe u šengenski prostor. Unatoč tomu članovi su se složili,

Članice Odbora (zdesna Zorica Matola i Anica Kovač) u društvu međimurskih kolega

li, da treba nadalje raditi na tome, pripremiti se na taj trenutak.

Ana Kralj, v. d. ravnateljica Javne ustanove za razvoj Međimurske županije, izvijestila je nazočne da će prema prognozama, u siječnju biti objavljen drugi poziv programa prekogranične suradnje Interreg V-A Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020., te bit će otvoren tri mjeseca. U programu će biti naznačene slične prednosti kao što su bile u prvome (turističke atrakcije, bioraznolikost, kulturno nasljeđe, suradnja javnih odnosno obrazovnih ustanova). Najviše je pitanja bilo postavljeno u svezi s prekograničnim programom, na koji način prijaviti što uspješniji projekt, te izrazili nadu da će se nastaviti uspješna suradnja među općinama.

Međimurska županija svake godine odvoji sredstva i za provedbu određenih prekograničnih projekata, lani je odvojila 50 tisuća kuna iz čega je potpomagala i pomursku regiju, sufinancirala lektor-učitelja za kerestursku Osnovnu školu „Nikola Zrinski“, materijalno je potpomagala serdahelski Festival gibanice te sumartonski Festival zlevanke, vina i tamburice. S istim iznosom kani pomoći projekte i u 2019. godini. Predsjednik Odbora Josip Grivec zamolio je sve članove Odbora da do 18. siječnja dostave svoje planirane programe za 2019. g. kako bi se uskladili termini, odnosno dostave molbe za sufinanciranje određene

nih aktivnosti. Izvijestio je članove i o projektu „Čitanjem do zvijezda“ koji provodi čakovečka III. Osnovna škola koja traži partnere iz Mađarske (škole, knjižnice, udruge...). Na sjednici je bila i Vesna Haluga, pročelnica Upravnog odjela za poslove župana, bivša generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu koja je ukratko govorila o poteškoćama očuvanja materinskog jezika hrvatske narodnosti u Mađarskoj, te koliko truda ulaže u to zajednica. Zamolila je članove Odbora da u tome pružaju pomoć, te zamolila predstavnike međimurskih općina da se pretplate na tjednik Hrvata u Mađarskoj, čime će također pomoći zajednicu.

beta

Završne godišnje priredbe u Gari

Paljenje adventske svijeće

Uoči treće nedjelje došašća, u subotu, 15. prosinca, garska Hrvatska samouprava bila je domaćinom seoske svečanosti paljenja treće adventske svijeće kod adventskog vijenca i jaslica postavljenih pokraj župne crkve. Program su uljepšali garski vrtičari i učenici, polaznici hrvatskih skupina.

Proslavljene materice i oci

Treće nedjelje došašća, 16. prosinca, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, pro-

slavljene su materice i oci, blagdan bunjevačkih majka i očeva. Već po običaju, gosti su dočekani uobičajenim blagdanskim stolom s orasima, češnjakom, medom i medenom rakijom.

Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte i Orkestar Ledina

Svečanost je počela redovitim čestitkom za materice i oce. „Faljen Isus, gazdarice, čestitam Vam materice. Ja sam došo priko mora, da mi date malo ora...“ Već po običaju, domaćin je bio, kao i lani, bračni par Aleksa i Jelica Vujić, rođ. Opalički, koji su čestitara darivali jabukama, čokoladom i novcima.

Na svečanosti u mjesnom domu kulture nastupila je Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte koja je u pratnji tukuljskog Orkestra „Ledina“ izvela tri koreografije: dalmatinske plesove iz Splita, bunjevački „Rokoko“ i međimurske hrvatske plesove. S bunjevačkim plesovima nastupila je i domaća Garska bunjevačka plesna skupina. Uz čestitke za materice, samostalnim blokom nastupili su tukuljska „Ledina“ te garski dječji KUD „Leptir“. Garska Hrvatska samouprava nazočne je darivala svojim Zidnim kalendarom i Hrvatskim kalendarom u izdanju budimpeštanske Croatiace. Druženje je nastavljeno zajedničkom večerom i plesačnicom. S. B.

Prela i balovi u Bačkoj 2019.

12. siječnja

ČAVOLJ – TS „Bačka“, Gara
TOMPA – Orkestar „Čabar“, Baja

19. siječnja

BIKIĆ – Orkestar „Zabavna industrija“,
Dušnok

26. siječnja

DUŠNOK – Orkestar „Zabavna industrija“,
Dušnok
BAJA – VELIKO PRELO, Orkestar
„Čabar“, Baja, ZVONKO BOGDAN

2. veljače

GARA – TS „Bačka“, Gara
SANTOVO – Orkestar „Bereški tamburaši“,
Bereg

9. veljače

BAČINO – TS „Bačka“, Gara

16. veljače

FANCAGA (BAJA) – Orkestar „Selo“
KAČMAR – Orkestar „Juice Team“
ALJMAŠ – TS „Bačka“, Gara

23. veljače

KALAČA – Orkestar „Zabavna industrija“, Dušnok
ČIKERIJA – Orkestar „Čabar“, Baja

2. ožujka

GARA – Muško prelo, TS „Bačka“, Gara.

Večeras je naša fešta...

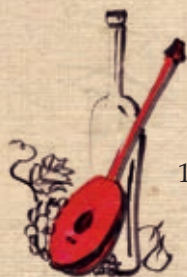
Hrvatska samouprava Budimpešte
poziva vas i vašu obitelj na

HRVATSKI BAL

19. siječnja 2019. godine
od 19.00 sati do zore

Nastupaju:

Hrvatska izvorna folklorna grupa iz Budimpešte
Tamburaški sastav Ledina iz Tukulje
i Plesna grupa Tamburica HOŠIG-a

Sviraju:
TS Džentlmeni

Mjesto:
Gólyavár Rendezvényház
1088 Budapest, Múzeum krt. 4.
(kod Astorie)

Ulaznica s večerom: 5000 Ft

TOMBOLA

Potvrdite svoj dolazak na tel.:
+36 70 931 3001 Eva Išpanović
+36 70 459 3227 Anica Petreš Nemeth
+36 30 954 8399 Stipan Đurić

*Hrvatska samouprava Budimpešte
Radujemo se Vašem dolasku!*

KOLJNOF

Na prvi Hrvatski bal Gradišćanskih Hrvatov svako ljeto, tako i sad, poziva Koljnofsko hrvatsko društvo 12. januara, u subotu, u 20 uri na običajnom mjestu, u restoranu Tercia. Goste pozdravlja predsjednik Društva Franjo Grubić, a kulturni program daju domaći folkloristi s pjesmom i glazbom. Sve goste čekaju vridni dari na tomboli i druženje do jutra uz zabavu petrovskog Pinka-banda.

BUDIMPEŠTA

„Poklade – preporučajući običaj mohačkog Bušarskog ophoda“, naslov je izložbe fotografa Zsolta Répásyja koja se otvara 12. siječnja 2019. s početkom u 16 sati, u Izložbenom prostoru „Zoltán Kallós“ Kuće običaja (Hagyományok Háza). Postav otvara folkloristkinja Kincső Verebélyi, uza sudjelovanje mohačkih bušara i sastava Poklade. Kroz objektiv fotografa Zsolta Répásyja dobivamo uvid u zanimljiv i unutarnji svijet Bušarskog ophoda, a također i u trenutke pripreve i prepore, a predmeti mohačkoga Muzeja „Dorottya Kanizsai“ i mjesnih Narodnih primijenjenih umjetnika usporedno predstavljaju prošlost i sadašnjost. Izložba je otvorena za javnost do 5. ožujka 2019. godine.

72. Hrvatski bal u Beču

WENIGEL, BEZINGER THEATERSABE BEIN
PARKHOTEL SCHÖNBRUNN
19. JANUAR 2019

HELDI ORSZÉGI BÉGI | POLJANCI
ŠOKACIJA BÉC | ZAGREB ORKESTAR | BÉGI BÉGI BAND
KISZÁRANTÁR | PAK | TÜRKKÖZMŰVŐK
WHAATŰPÉC | DUNYOSÁCKO KÖZLETÉRI
CSONVÁRI BÉCÁRI | SÓCSEFF ERŐS

„Multietnička Slavonija u goste višejezičnom Beču“

Hrvatski bal u sebi spaja šarm velegrada Beča i poznatu bečku balsku tradiciju, a sve to s istančanom hrvatskom notom.

Informacija & rezervacija: tel: +43 (1) 504 63 54
mail: ured@hrvatskicentar.at
kontakt@hrvatskibal.at

BAJA

I u ovome, trećem, tjednu došašća/adventa imamo hrvatske zornice, kao što smo ih imali i prvoga. U drugom su tjednu one bile mađarske. Sve to u „hrvatskoj“, Franjevačkoj crkvi posvećenoj u čast sv. Antuna Padovanskog, u crkvi izgrađenoj 1720-ih godina. Zornice nam služi naš župnik, velečasni Matthias Schindler, na orguljama nam svira kanto/orgulja Joška Werner. Dolaze na te „rorate“ Hrvati (Bunjevci, Raci i Šokci) pa i pokoji Mađar jer je evanđelje na mađarskom kao i duži tekstovi, a kraći te naši odgovori kao i pjesme i Očenaš na hrvatskome. Svete mise dva puta mjesečno također su na hrvatskome: od prvoga slova i prve note do posljednjeg, do posljednje. Pater Zdenko Weber, gvardijan subotičkoga Franjevačkog samostana, i velečasni Jenő Varga iz Vojvodine (Srbije), koji znaju i hrvatski, te mađarski i njemački, služe nam čisto hrvatske mise s briljantnim propovijedima („prodikama“). Sve nam to organiziraju naš župnik i HDS-ova dopredsjednica Angela Šokac Marković. Hvala im svima, kao i onima koji na ta bogoslužja redovito dolaze. Bog ih dragi blagoslovio! (Živko Gorjanac)

PEČUH

Predaja maturalnih vrpca u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležebit će upriličena 11. siječnja 2019.